

۱۴ مسکن معقول مجلس برای زخم عمیق مسکن

صفحه ۸

گزارش میدانی خبرنگار «فرهیختگان» از شهر ایزده و حال و هوای خانه عزیز مدافع امنیت

حافظان کوخ‌نشین ایران

جزئیات عروج محمد قنبری به روایت حاضران در صحنه

روزنامه خبری، تحلیلی، دانشگاهی، مسیح ایران
صدای یخبندان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
هفته ۳ تومان

www.Fdn.ir | Thu | 15 Jun 2023 | vol.15 | No. 3888 | 16 Pages

شماره مسلسل ۳۳۲۶
پانزدهم ۲۵ خرداد ۱۳۰۲
۲۶ دیماه ۱۳۳۳
۱۵ اردیبه ۲۰۲۳
شماره ۳۸۸۸

نزدیک به ۶ میلیون نفر در ۳ ماه نخست امسال سینما رفته‌اند

۷۰ درصد بهار سینما برای ژانر طنز

۱۲

ورود کره و ژاپن به جنگ جهانی تراشه‌ها

۸

پمپئو از اعضای ارشد دولت ترامپ هم علیه ترامپ موضع گیری کرد

من مانده‌ام تنهای تنها!

۷

طالبان و پرونده پیچیده مواد مخدر در افغانستان

گسترش ناامنی هادر شمال افغانستان وتعدد وتنوع حضور گروه‌های تروریستی در این مناطق، هیچ بعید نخواهد بود که قطب عملیاتی تولید و قاچاق مواد مخدر از نواحی جنوبی به سسوی مناطق شمالی کشیده شود و به این ترتیب، هم اهداف طالبان در نشان دادن عزم خود به جامعه جهانی برای مبارزه با مواد مخدر تحقق پیدا کند و هم منبع مستقلی برای کسب عایدات برخی گروه‌های تروریستی موجود در منطقه تأمین شود.

مخدر صنعتی جایگزینی برای مخدر سنتی

مبارزه طالبان با کشت خشخاش در افغانستان با همه محسناتی که دارد، به یک نگرانی حاشیه‌ای اما مهم دیگر نیز دامن زده است؛ این که با این میان رفتن یا افزایش قیمت مخدرهای سنتی گرایش‌ها به سوی مخدرهای صنعتی که بسیار خطرناکتر از انواع سنتی آن هستند، افزایش پیدا کند. در گزارش بی‌بی‌سی هم به این نکته اشاره شده که اروپایی‌ها نگران این هستند که با قطع تأمین مواد اولیه تولید هروئین اروپا از افغانستان، روند مصرف مخدرهای مصنوعی و صنعتی هم رو به افزایش بگذارد. این شرایطی می‌تواند برای ایران و دیگر کشورهای همسایه افغانستان هم قابل پیش‌بینی باشد. اگر این موضوع را با گزارش اخیر دبیر ستاد مبارزه با مواد مخدر جمهوری اسلامی ایران در مورد رودزنی تولید مواد مخدر صنعتی در افغانستان و رتبه دوم این کشور در تولید این مواد در دنیا کنار هم قرار دهیم، به این نتیجه‌گیری منطقی خواهیم رسید که مبارزه با مواد مخدر سنتی در افغانستان به‌تنهایی کافی نیست و باید با مقامات کابل درخواست شود که مبارزه با انواع دیگر مواد مخدر را نیز در کانون توجه و برنامه‌ریزی‌های خود قرار دهند. اگر چنین اقدامی به هر دلیلی انجام نگیرد ممکن است آسیب‌های مبارزه با مواد مخدر سنتی بر فواید آن پیشی گیرد.

مبارزه‌ای بدون ترسیم چشم‌اندازی برای آینده

حتی اگر همه جوانب مبارزه طالبان با مواد مخدر را پذیرفته و آنها را در این راه کاملاً صادق در نظر بگیریم، بازهم یک مشکل مهم و اساسی دیگر در این مسیر باقی می‌ماند؛ این که طالبان صرفاً برای اوضاع حال و نابودی مزارع دستورالعمل صادر کرده‌اند و هیچ برنامه روشن و مدونی برای آینده مزارع‌داران و افراد وابسته به این تجارت‌راقیبر ترسیم نشده‌اند. گانه‌های شدید کشاورزان از روند امرای مزارع و عدم کسب‌رسانی به آنها از سسوی امارت طالبان در گزارش بی‌بی‌سی کاملاً مشهود است. در کنار این موضوع پاسخ ذبیح‌الله مجاهد در رابطه با برنامه امارت برای کشاورزان فقیر و وابسته به این مزارع هم روشن می‌کند که ظاهراً آنها اولویت را بر نابودی این مزارع به هر قیمت ممکن قرار داده‌اند و برای ادامه مسیر امید به مساعدت‌ها و کمک‌های بین‌المللی دارند. با این حال روشن است که اگر رابطه نهادهای بین‌المللی و به‌ویژه نهادهای امداد‌رسانی جهانی با طالبان بر منوال گذشته ادامه پیدا کند، چشم‌انداز روشنی هم‌برای ارائه کمک به این افشار آسیب‌دیده وجود نخواهد داشت. در این شرایط است که با توجه به کوچکی مزارع و غیرمکانیزه بودن کشاورزی در افغانستان، کشت‌های جایگزینی چون گندم هم سود چندانی نخواهد داشت و دیربازود باید شاهد طغیان فقر و نارضایتی در این مناطق باشیم؛ همان موضوعی که روند سقوط طالبان در دوره‌اول حکومتداری‌شان تسهیل کرد و برخی تعبیر «خودکشی اقتصادی طالبان» را برای آن به کار بردند.

ببرد. اما بحث تلاش امارت اسلامی برای اعتبارسازی در میان جامعه بین‌المللی می‌تواند دومین انگیزه مهم طالبان در مبارزه با مواد مخدر تلقی گردد. البته این همان مسیری است که طالبان ۲۰ سال پیش هم آن را طی کرده‌در آستانه کسب موفقیت نسبی، با حادثه‌یازدهم سپتامبر عقیم ماند. در حال حاضر هم به نظر می‌رسد که این حرکت طالبان برای مبارزه با مواد مخدر تنها معیار سنجش و قضاوت جامعه جهانی نخواهد بود و عوامل دیگری چون بحث‌های حقوق بشر و حقوق زنان تثبیت و تحکیم قدرت امارت اسلامی در برابر مافیای سیاسی و اقتصادی قدرتمند مواد مخدر در افغانستان. این موضوع روشن است که طی چند دهه اخیر مواد مخدر و مافیای قدرتمند مرتبط با آن یکی از مضلات اساسی دولت‌های مستقر در کابل و به تعبیری یکی از سوخت‌های اصلی فرآیند منازعه قدرت در این کشور بوده است. نظام جمهوریت از این محل ضربه‌های اساسی و کاری متحمل شد که اوج گیری دوباره نفوذ و قدرت مقامات و جنگ سالاران محلی و گسترش هرچه بیشتر فساد اقتصادی در ساختار دولت، تنها بخشی از آن بود. حالاً امارت اسلامی فرصت و توانایی آن را دارد که این کانون‌های رقیب حاکمیت دولت را از میان بردارد. اما آیا این احتمال وجود دارد که طالبان پس از برداشتن این کانون‌های رقیب و مافیای سیاسی و اقتصادی، خود بخواجهد به تنهایی کنترل و زمام این منبع درآمدی سرشار را در اختیار بگیرد؟ تجربه طالبان در استفاده از این منبع مالی در دوره جنگ و در زمان تنگناهای مالی، این ذهنیت را تقویت می‌کند که آیا آنها در شرایط تنگنای مالی شدید و در خلأ کمک‌های بین‌المللی، ممکن است یکبار دیگر به سوی استفاده از عایدات مواد مخدر روی بیاورند؟

آلوده گرفتن وضعیت مواد مخدر در نواحی شمالی افغانستان:

اما نکته دوم که بر سسر باور پذیرگی کاهش تولید مواد مخدر وجود دارد این است که این گزارش بی‌بی‌سی و حتی عکس‌های ماهواره‌ای شرکت الکسیس، همگی بر نقاط جنوبی افغانستان و به‌خصوص ولایت هلمند متمرکز شده‌اند و هیچ اشاره‌ای به وضعیت کاشت و قاچاق مواد مخدر در سایر مناطق افغانستان و به‌ویژه در شمال این کشور ندارند. این در حالی است که گزارش‌های دفتر مبارزه با سازمان ملل نشان می‌دهد در سال‌های اخیر روند کشت خشخاش و تجارت مواد مخدر در نواحی شمالی این کشور به‌شدت سیر صعودی داشته است. بر این اساس در گزارشی که از سوی این دفتر در سال ۲۰۱۷ منتشر شده است بر این نکته تأکید شده بود که در برخی نواحی مانند بلخ و جوزجان کشت خشخاش از ۵۰ تا ۷۰ درصد افزایش یافته است. در همان هنگام یکی از ناظران سیاسی یادآوری می‌کند که مزارع کوچک‌تر را می‌توان به راحتی از پنجره والی (استاندار) مزار شریف مشاهده کرد. بدرغم همه این گزارش‌ها تاکنون مقامات امارت اسلامی هیچ گونه اشاره صریحی به امجا و نابودی مزارع خشخاش در شمال افغانستان نداشته‌اند. علاوه بر این نباید این مهم را نادیده گرفت که به‌باور بسیاری از تحلیلگران و کارشناسان حوزه مواد مخدر، میان گسترش ناامنی و بی‌ثباتی از یک سو و ازدیاد کاشت و قاچاق مواد مخدر از سوی دیگر رابطه مستقیم و مقابلی وجود دارد. اگر این دیدگاه را بپذیریم، با توجه به

بود. هرچند عکس العمل «توماس وست» نماینده ویژه آمریکا در افغانستان متفاوت بود؛ چرا که وی صراحتاً از این گزارش‌ها استقبال کرده و آنها را معتبر و مهم خواند. اما بدرغم دیدگاه نماینده آمریکا در اعتبار سنجی مثبت این گزارش‌ها، دفتر مبارزه با مواد مخدر سازمان ملل که موفق‌ترین منبع در رابطه با وضعیت مواد مخدر در افغانستان به شمار می‌آید و در گزارش چند ماه قبل خود بر تداوم افزایش کشت مواد مخدر در افغانستان تأکید کرده بود، تاکنون ابراز نظر صریحی در این رابطه نداشته و سکوت اختیار کرده است. با این حال در گزارش شورای امنیت سازمان ملل که به‌فاصله چند روز بعد از گزارش بی‌بی‌سی منتشر شد، بر این نکته تأکید شده که هنوز زود است که بتوان در مورد صحت‌سنجی این گزارش‌ها قضاوتی داشت. البته گزارش شورای امنیت پارا از این فراتر گذاشته و معتقد است که هنوز هم برخی مقامات و فرماندهان امارت اسلامی طالبان در کار کشت و قاچاق مواد مخدر دست دارند. اما در رابطه با مواضع جمهوری اسلامی ایران باید گفت که اگرچه تاکنون موضع رسمی و صریحی در قبال این گزارش‌ها اتخاذ نشده است، اما از اظهارات اخیر اسکندر مومنی، دبیر ستاد مبارزه با مواد مخدر، شاید بتوان این گونه استنباط کرد که تهران نسبت به صحت و سقم این گزارش‌ها رویکرد محتاطانه‌ای را در پیش گرفته است. در همین راستا مومنی از افزایش ۵۰ برابری کشت و قاچاق مواد مخدر در افغانستان طی دو دهه اخیر خبر داده و تأکید کرد به‌رغم وعده‌های طالبان، گزارش‌های رسمی سازمان ملل نشان می‌دهد که این روند طی یک‌سال اخیر همچنان تداوم داشته است. وی این نکته را نیز اضافه کرد که در این بازه زمانی تولید مواد مخدر صنعتی در افغانستان رکورد زده و این کشور به‌دومین تولیدکننده مواد مخدر صنعتی و متنامت‌امین در دنیا تبدیل شده است.

دلایل دشواری باورپذیری گزارش‌ها

درمورد کاهش کاشت مواد مخدر

۱) چالش صداقت طالبان در مبارزه با مواد مخدر: اما قضاوت درمورد اینکه آیا گزارش‌های اخیر در رابطه با کاهش کاشت مواد مخدر از صحت و دقت کافی برخوردار است یا نه، تا حدی دشوار است. در این رابطه دو نکته قابل تأمل وجود دارد. در وهله اول مهم‌ترین بحث این است که طالبان در بحث مبارزه با مواد مخدر تا چه میزان صادق هستند؟ شاید بررسی انگیزه‌های طالبان از اعلام این مبارزه بتواند تا حدی در پاسخ‌دهی به این پرسش کمک کند. در این رابطه می‌توان به سه انگیزه طالبان در مبارزه با مواد مخدر اشاره کرد. نخستین انگیزه که خود طالبان هم آن را مهم‌ترین مبنای رویکرد جدید خود می‌دانند، بحث ممنوعیت «قهقی» کاشت و تجارت مواد مخدر است. در فرمان ملا هبت‌الله و دیگر فرامین طالبان این وجه همیشه مورد تأکید قرار گرفته و علت اصلی تصمیمات در رابطه با امجای مزارع خشخاش عنوان شده است. جدا از بحث پایه‌های فقهی و درستی یا نادرستی این ممنوعیت در مبنای قه‌اهل سنت، معضل اصلی در اینجاست که طالبان در مقاطع مهمی خود این ممنوعیت را نادیده گرفته و حتی به کسب درآمد از این محل روی آورده است. اخذ مالیات از زمین‌های خشخاش در ۴ سال ابتدایی دور اول حکمرانی طالبان و همچنین استفاده از عواید مالی این تجارت طی دو دهه جنگ با آمریکا و نظام سابق افغانستان، از جمله مواردی است که می‌تواند صداقت ادعای طالبان را در مورد مبنای فقهی ممنوعیت تجارت مواد مخدر زیر سوال

احمد رضا مشرف پژوهشگر حوزه بین‌الملل

از آنجا که افغانستان طی چند دهه اخیر همواره در جایگاه بزرگ‌ترین تولیدکننده مواد مخدر دنیا قرار داشته، بحث کاشت و قاچاق مواد مخدر به‌عنوان یک موضوع کلیدی و بسیار سرنوشت‌ساز در حوزه مسائل افغانستان و همچنین در روابط دولتمردان کابل با جامعه جهانی در نظر گرفته شده است. بر همین اساس انتشار برخی گزارش‌ها در مورد کاهش چشمگیر کاشت خشخاش در افغانستان تحت حاکمیت امارت اسلامی طالبان، در روزهای اخیر به‌شدت مورد توجه قرار گرفته و دیدگاه‌ها و نظرات متفاوتی را در رابطه با صحت‌سنجی این گزارش‌ها و به تبع آن نسبت به عملکرد طالبان در بحث مبارزه با مواد مخدر رقم زده است.

گزارش‌های جدید در مورد کاشت مواد مخدر در افغانستان چه می‌گویند؟

گزارش‌های اخیر در رابطه با وضعیت مواد مخدر در افغانستان از سوی منابع انگلیسی‌مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته و ظاهراً نخستین بار نیز از سوی خبرگزاری بی‌بی‌سی انتشار یافته است. بی‌بی‌سی در گزارش خود در رابطه با کاهش تولید مواد مخدر در افغانستان به‌دو گزاره استناد کرده است: نخست، تحلیل‌های ماهواره‌ای شرکت الکسیس، از وضعیت مزارع خشخاش در افغانستان و دوم، تحقیقات میدانی که بنابر ادعای بی‌بی‌سی مستقیماً توسط خبرنگاران این بنگاه خبری‌راکنی انجام گرفته است. در تصاویر ماهواره‌ای که مورد تجزیه و تحلیل شرکت الکسیس قرار گرفته‌توی بی‌بی‌سی نیز بدان استناد می‌کند، تفاوت بسیار چشمگیری در سطح مزارع زیر کشت خشخاش در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ نشان داده می‌شود. بر مبنای این تصاویر در یک‌سال اخیر کشت خشخاش در نواحی‌ای مانند هلمند به ۱٪ سال قبل از آن رسیده است؛ مقایسه تصاویر با وضوح بالا از ولایت هلمند نشان می‌دهد که مساحت کشت خشخاش از سال گذشته تا امسال از ۱۲۹ هزار هکتار به کمتر از هزار هکتار کاهش یافته است. «دیوید منسفیلد از کارشناسان مواد مخدر همکار با شرکت الکسیس نیز با استناد به این تصاویر از احتمال کاهش ۸۰ درصدی کشت مواد مخدر در افغانستان در مقایسه با سال ۲۰۲۲ خبر می‌دهد. از سوی دیگری بی‌بی‌سی از اعزام خبرنگاران خود به چندین ولایت (استان) افغانستان خبر می‌دهد که در گزارش‌های ارائه شده از سوی تمامی آنها بر کاهش چشمگیر مزارع زیر کشت خشخاش و اهتمام جدی طالبان بر نابودی مزارع باقی‌مانده تأکید شده است.

واکنش‌ها به گزارش کاهش کشت مواد مخدر در افغانستان

همان‌طور که انتظار می‌رفت مقامات امارت اسلامی طالبان از این گزارش استقبال و آن را بر اساس واقعیت‌های موجود و با زتاب مثبتی از عملکردشان در بحث مواد مخدر ارزیابی کردند. البته مواضع رسانه‌ها و جناح‌های در تقابل با طالبان هم تا حدی روشن بود. ادعای عدم دقت داده‌ها و به‌ویژه نامطمئن بودن تصاویر ماهواره‌ای برای ارزیابی سطح کشت خشخاش یا تلقی از این برآوردها به‌عنوان پروژه تطهیر طالبان که البته با گزارش تازه شورای امنیت خنثی شد (خبرگزاری جمهور افغانستان)، همگی بخشی از واکنش‌هایی بودند که از سوی منابع داخلی افغانستان منتشر شدند.

اما در بعد بین‌المللی به نظر می‌رسد اغلب واکنش‌ها توأم با احتیاط

رهبری

رهبر انقلاب در دیدار با دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین و هیات همراه تأکید کردند

صهیونیست‌ها در موضع انفعال

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی عصر دیروز (چهارشنبه) با زیاد النخاله، دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین و هیات‌همراه دیدار داشتند و توصیه‌هایی را برای مقابله با رژیم صهیونیستی مطرح کردند. مشروح صحبت‌های ایشان در این دیدار را در ادامه می‌خوانید.

رهبر انقلاب در این دیدار ضمن تبریک پیروزی جهاد اسلامی در نبرد اخیر غزه، شرایط امروز رژیم صهیونیستی را در مقایسه با ۷۰ سال قبل بسیار متفاوت دانستند و تأکید کردند: «دشمن صهیونیستی امروز در موضع انفعال و عکس‌العمل است و این شرایط نشان می‌دهد گروه‌های مقاومت و جهاد اسلامی فلسطین مسیر را به‌درستی شناخته‌اند و با تدبیر در این مسیر پیش می‌روند.» ایشان با تأکید بر اینکه در اهداف کارهای بزرگ تاریخی که خطر به جان خریده نشود، دستیابی به اهداف امکان‌پذیر نخواهد بود، گفتند: «امروز به لطف خداوند قدرت و اعتبار گروه‌های مقاومت فلسطینی و جهاد اسلامی روز افزون شده و شکست اخیر رژیم صهیونیستی در جنگ ۵ روزه موید همین موضوع است.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطر نشان کردند: «جهاد اسلامی فلسطین در نبرد اخیر غزه امتحان خوبی داد و اکنون شرایط برای رژیم صهیونیستی نسبت به ۷۰ سال قبل تغییر کرده و سران صهیونیستی حق دارند که نگران ندین ۸۰ سالگی این رژیم باشند.» ایشان با تأکید بر اینکه جهاد اسلامی و سایر گروه‌های مقاومت فلسطینی کلید اصلی مبارزه با رژیم صهیونیستی را یافته‌اند، افزودند: «اقتدار روز افزون گروه‌های مقاومت در کرانه باختری کلید اصلی به زانو درآوردن دشمن صهیونیستی است که این مسیر باید ادامه یابد.» رهبر انقلاب اسلامی با قدرتی از اقدام گروه‌های مبارز فلسطینی برای وحدت عمل در عرصه سیاسی و میدانی، آن را بسیار مهم ارزیابی و بر استمرار حمایت‌های جمهوری اسلامی ایران از مردم و گروه‌های مبارز فلسطین تأکید کردند.